

De velferdspolitiske dilemma

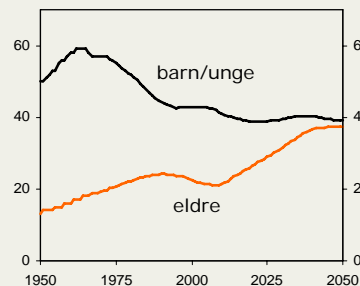
*Statssekretær Bjørn Arild Gram (Sp)
KS' høstkonferanse Sør-Trøndelag*

Disposisjon

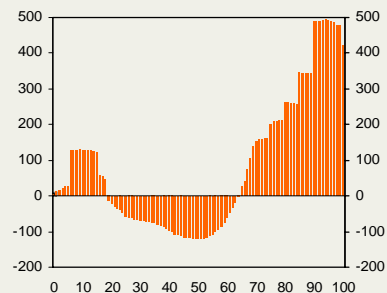
- Velferdsutfordringene framover
 - aldringen av befolkningen
 - trygdeutfordringen
 - budsjettutfordringene
- Regjeringens svar
 - handlingsregelen
 - mobilisering av arbeidskraft
 - effektiv tjenesteproduksjon

Befolkningen eldes

Andelen eldre (67 år og over) og barn/ungdom (under 20 år) i fht. befolkningen i yrkesaktiv alder. Pst.

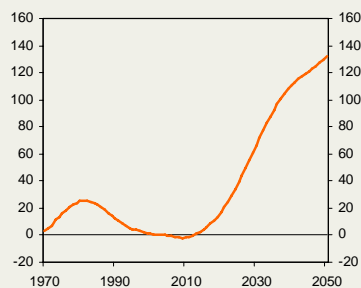
Netto overføringer etter alder i 2004. 1000 kroner. 2004-priser

3

... og det gir en kraftig økning i offentlige utgifter

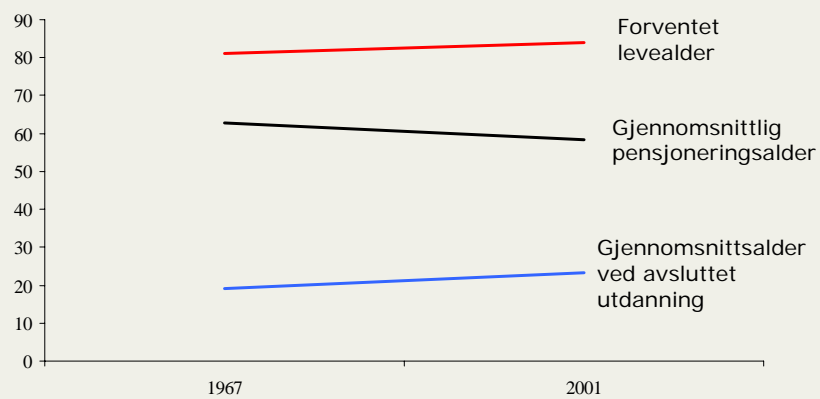
Demografiens direkte bidrag til offentlig nettoutgifter ifht. 2004, en illustrasjon. Mrd. 2004-kroner

+ Økte krav til individuell tilpasning / forventningspress fra økt privat velstand?

4

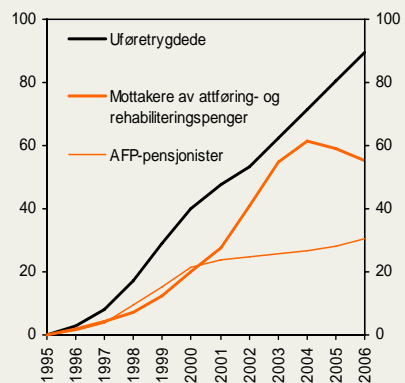
Færre år som yrkesaktiv, flere år som pensjonist og student

5

Sterk stigning i antall trygdede under 67 år

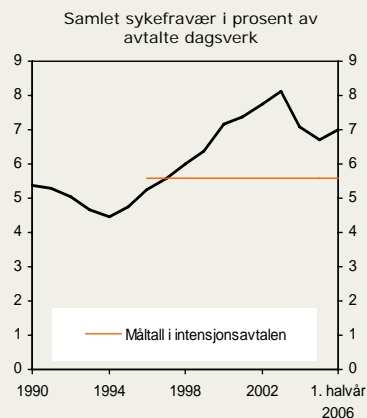
- Både sykefraværet og andelen uføre er høyere i Norge enn i de fleste andre OECD-land
- Antallet personer på ulike trygdeordninger og AFP har økt med om lag 175000 siden 1995.

6

Sykefraværet er høyt

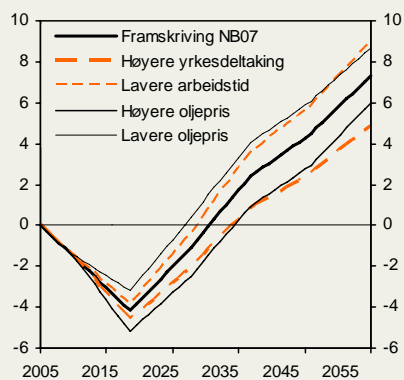
- Sykefraværet har store kostnader.
- I 2005 tilsvarte det samlede sykefraværet et tap på om lag 120 000 årsverk.
- Nesten 5 pst. vekst i sykefraværet fra 1. halvår 2005 til 1. halvår 2006.

7

Utfordringer for budsjettpolitikken

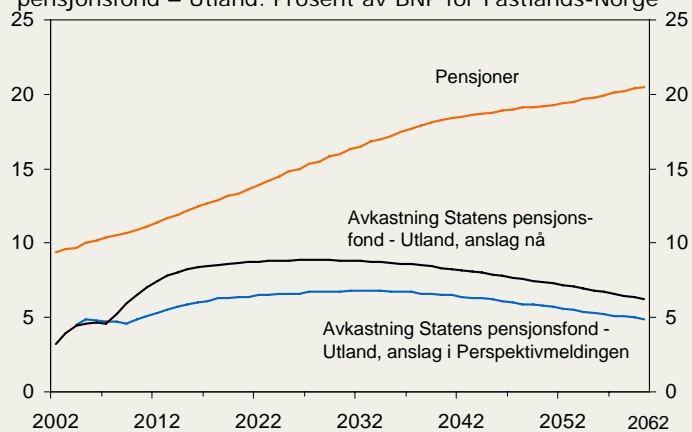
Inndekningsbehov i offentlige finanser ved ulike antakelser om utviklingen i oljepris og tilgang på arbeidskraft. Prosent av BNP for Fastlands-Norge

8

Oljeinntektene strekker ikke til

Folketrygdens utgifter til pensjoner og avkastning av Statens pensjonsfond – Utland. Prosent av BNP for Fastlands-Norge

9

Regjeringens svar – en ansvarlig finanspolitikk

- Handlingsregelen
 - Petroleumsinntektene fases gradvis inn i økonomien, om lag i takt med utviklingen i forventet realavkastning av Statens pensjonsfond – Utland, anslått til 4 pst.
 - Det legges vekt på å jevne ut svingninger i økonomien for å sikre god kapasitetsutnyttelse og lav arbeidsledighet.

10

Vi bruker mye oljepenger!

Forventet realavkastning, strukturelt budsjettunderskudd og merbruk av petroleumsinntekter (avvik fra 4-prosentregelen). Mrd. 2007-kroner

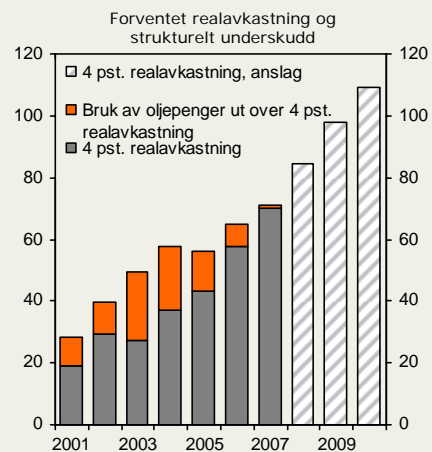
	Forventet avkastning av fondskapitalen ("4 pst. regelen")	Strukturelt budsjettunderskudd	Avvik fra 4 prosent-regelen
2002	29,2	39,5	10,2
2003	27,5	49,5	22,0
2004	37,3	57,5	20,2
2005	43,2	56,0	12,7
2006	57,6	65,1	7,5
Sum	194,8	267,6	72,6
Memo: 2007	70,2	71,0	0,8

11

Regjeringens svar – en ansvarlig finanspolitikk

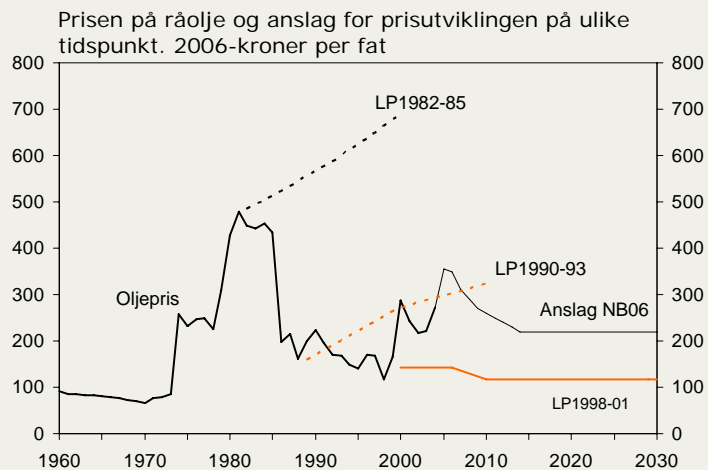
Statsbudsjettet 2007:

- Vi legger opp til å bruke 71 mrd. oljekroner
- Underskuddet tilsvarer om lag 4 pst. av Statens pensjonsfond - Utland
- Skattenivået tilbake til 2004-nivå som varslet
- Statsbudsjettets utgifter vokser reelt med 2¼ pst.

12

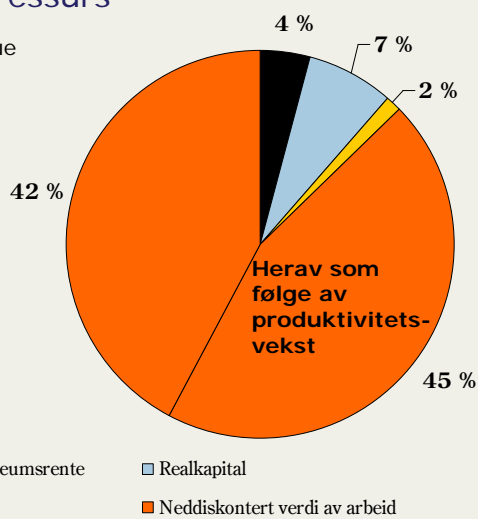
Anslag på oljeprisen er svært usikre

13

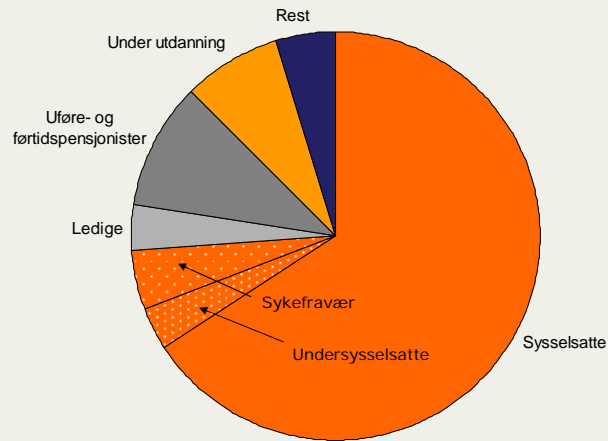
Folk er formue: Arbeidskraften er vår viktigste ressurs

Nasjonalformue

14

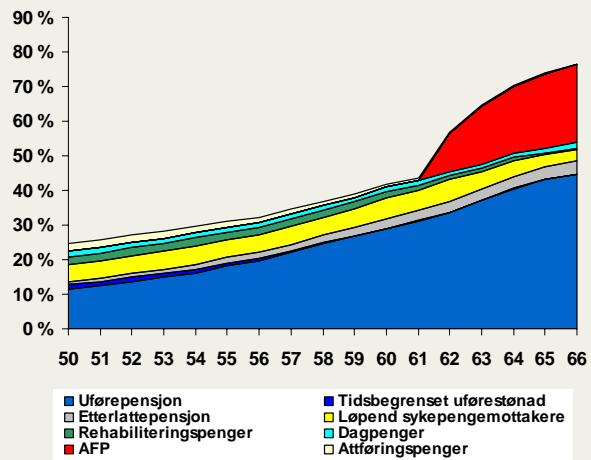
Regjeringens svar - arbeidslinjen

15

Regjeringens svar – arbeidslinjen krever en pensjonsreform

- Få pensjonister kommer direkte fra arbeidslivet
- 3 av 4 mottar trygdeytelser eller tidligpensjon før de når folketrygdens pensjonsalder på 67 år
- Flertallet er uførepensjonister
- AFP har stor betydning fra 62 år

16

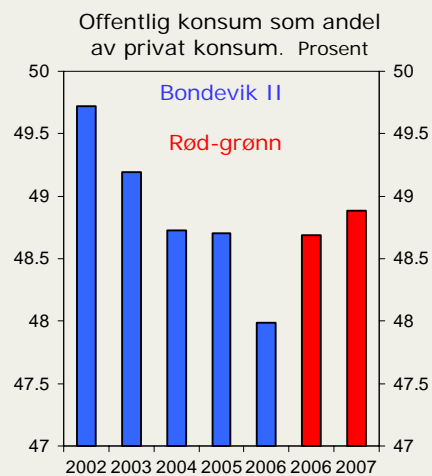
Regjeringens svar – effektiv tjenesteproduksjon

- Mest mulig tjenester for gitte ressurser
- Arbeidet må ikke stoppe opp pga. økt ressurstilgang.

17

Offentlig og privat konsum

- Offentlige utgifter er ikke bare offentlig konsum, men også investeringer stønader mv.
- Vekst i stønader og økt sysselsetting gir økte inntekter til husholdningene
- Under Bondevik II falt det offentlige konsumet målt som andel av privat konsum
- Denne tendensen er nå snudd

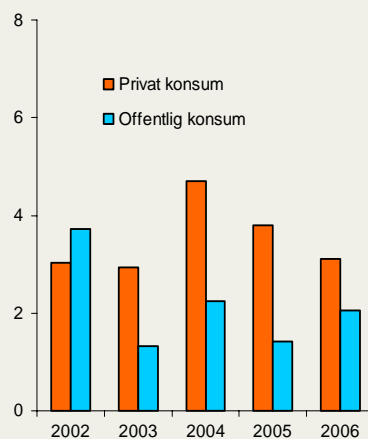

18

Privat vs offentlig konsum

- Offentlige utgifter går til overføringer, investeringer og konsum
- Høy vekst i overføringene og økt sysselsetting gir økte inntekter til husholdningene
- Lav rente trekker også privat konsum opp
- Kinaeffekt og produktivitetsvekst gir lavere prisvekst på privat konsum enn på offentlig

Privat og offentlig konsum
Endring fra året før. Prosent

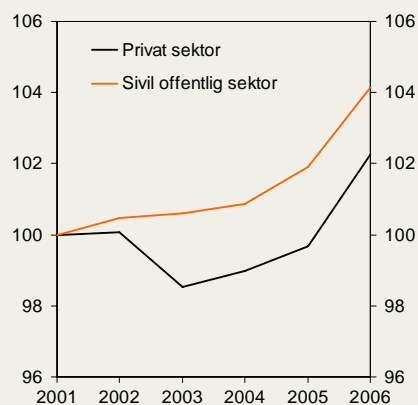

19

Privat vs offentlig sysselsetting

- 30 pst. av arbeidsinnsatsen er nå i offentlig sektor mot 17,5 pst. i 1970
- Sterkere vekst i offentlig sysselsetting enn i privat også i de siste fem årene

Sysselsatte personer
Indeks 2001 = 100

20

Hva er investeringer?

- Realkapital

Men hva med:

- helsetjenester
- skole
- forskning
- barnehager
- arbeidsmarkedstiltak
- miljøtiltak
- div. forebyggende tiltak